

Historia szkoły

1876–1917 – okres galicyjski

10 lipca 1876 r. Towarzystwo Tatrzańskie, jednoczące Polaków ze wszystkich trzech zaborów, powołało do życia Szkołę Snycerską w Zakopanem (uczącą rzeźby w drewnie) - pierwszą szkołą zawodową na Podhalu i jedną z najstarszych, kształcących w tym kierunku w Polsce. Prowadził ją Maciej Marduć z Olczy. Szkoła liczyła 9 uczniów i mieściła się w wiejskiej izbie u Walczaka przy ul. Kościeliskiej. Po dwóch latach nadano jej nazwę Cesarsko-Królewskiej Szkoły Zawodowej Przemysłu Drzewnego. Pierwsi dyrektorzy to Czech Franciszek Neužil - nauczyciel rysunku, snycerstwa i stolarstwa, autor licznych projektów mebli i dzieł sztuki sakralnej oraz Węgier Edgar Kovats – architekt wiedeński, który tak bardzo zachwyił się miejscową sztuką, że wydał tekę wzorów pt. „Sposób zakopiański”, zawierającą stylizowane ornamenty góralskie.

Już siedem lat po założeniu szkoły, bo w 1883 r., wybudowano dla uczniów drewniany budynek według projektu Antoniego Łuszczkiewicza, architekta z Krakowa, który w tym samym miejscu przy ul. Krupówki 8 stoi do dzisiaj. W latach trzydziestych XX wieku wykonano do niego przybudówkę.

Najstarsze zachowane zdjęcie Szkoły Przemysłu Drzewnego ze zbiorów Tatrzańskiego Parku Narodowego

Od samego początku – jeszcze pod zaborem austriackim – szkoła zaczęła odnosić sukcesy na wystawach galicyjskich i wiedeńskich. Interesowały się nią i odwiedzały znane osobistości, między innymi wybitni malarze: Jan Matejko, Henryk Siemiradzki, Wojciech Gerson czy twórca stylu zakopiańskiego Stanisław Witkiewicz.

*Budynek główny szkoły po pierwszej rozbudowie na przełomie XIX i XX w. (widoczna dobudówka, ale brak jeszcze charakterystycznej wieżyczki).
Fot.: arch. Muzeum Tatrzańskiego*

Siedziba szkoły widziana z dalszej perspektywy. Stojące obok Muzeum Tatrzańskie i Dworzec Tatrzański wraz z drewnianym budynkiem szkoły zasłużyły sobie na miano tzw. Kompleksu Trzech.

1918–1939 – dwudziestolecie międzywojenne

Kolejni dyrektorzy szkoły mieli czasem zupełnie odmienne zdanie na temat jej roli. Stanisław Barabasz, pierwszy Polak na tym stanowisku, okazał się wielkim propagatorem stylu zakopiańskiego. Pod jego okiem pierwsze pokolenia młodych ludzi uczyły się zasad tego stylu. To on dążył do zatrudnienia polskich nauczycieli i zastąpił wiedeńskie wzory w meblarstwie i galanterii - rodzimymi. Zastąpił też jako prekursor nowoczesnego narciarstwa, malarz akwarelista, fotograf amator i myśliwy. Barabasz starał się, aby szkoła odzyskała popularność i dbał o bazę lokalową. Mimo braku poparcia władz wiedeńskich wybudował murowany budynek internatu na 70 miejsc. W 1914 r. doprowadził do ufundowania sztandaru szkoły, który później w czasie okupacji ukrył i przechował woźny Andrzej Noga.

Archiwalny sztandar Szkoły Zawodowej w Zakopanem. Autor: Stanisław Barabasz, rok 1914.
Zdjęcia ze strony www.gov.pl, bip-PLSP

Podczas I wojny światowej szkoła nie zawiesiła działalności, choć uczniowie zaciągali się do legionów. Obniżył się jednak poziom wykształcenia ogólnego i zawodowego, które sprowadzało się jedynie do kopiowania zabytków sztuki góralskiej. Odrodzona Polska w 1918 r. przemianowała placówkę na Państwową Szkołę Przemysłu Drzewnego w Zakopanem.

Prawdziwym reformatorem, zasiadającym na stanowisku dyrektora od 1923 r., był Karol Stryjeński, artysta-rzeźbiarz i architekt. Rozbudował on budynki szkolne (piętro do parterowego internatu, przybudówki do prawego skrzydła szkoły), a w dziedzinie nauczania wprowadził rewolucyjne metody, uznając szkołę za miejsce eksperymentów, a nie odtwórczego naśladowania starych wzorów. To on zaprzagnął przekształcić zakopiańską szkołę z rzemieślniczej w artystyczną, zdobywając w 1925 r. laury na wystawie paryskiej. Na początku złożył też obietnicę: *Chcemy zbudować corocznie dom*, co zrealizował dość ściśle, budując m.in. schronisko w Dolinie Pięciu Stawów. Najbardziej spektakularny projekt autorstwa Stryjeńskiego, architekta to skocznia na Krokwi.

Od 1927 obowiązki dyrektora pełnił Wojciech Brzega – góral z akademickim wykształceniem, który wiele lat poświęcił stylowi zakopiańskiemu w meblarstwie. Nie rozumiał on eksperymentów i pedagogiki artystycznej Stryjeńskiego, bliższe mu były poczynania poprzedniego dyrektora Barabasza. Brzega prezentował dokonania szkoły m. in. na wystawach w Poznaniu, Belgii i Holandii. W okresie międzywojennym styl zakopiański stawał się w Polsce coraz bardziej popularny. Reprezentował wszystko, co najbardziej wartościowe w polskim budownictwie drewnianym i dlatego został uznany za polski narodowy styl budowlany. Królował nie tylko na Podhalu - wille w stylu witkiewiczowskim powstawały w Warszawie, a na Wileńszczyźnie stacje kolejowe. Głównymi wykonawcami tych budowli byli wychowankowie Państwowej Szkoły Przemysłu Drzewnego w Zakopanem.

Po Brzedze przez siedem lat (1929-1936) szkołą kierował mocno zaangażowany w politykę sanacyjnych rządów Adam Dobrodzicki, major WP. Nie ukrywał, że ma dość chłodny stosunek do sztuki podhalańskiej, ale nie popierał też dążeń Stryjeńskiego. Szkołę traktował jako solidny warsztat rzemieślniczy, który miał uczyć wykonywania m.in. galanterii drewnianej wg ściśle określonych wzorców. Ważnym wydarzeniem przypadającym na ten okres było uzyskanie w 1933 r. statusu szkoły średniej.

W okresie poprzedzającym okupację dzięki staraniom Mariana Wimmera, dyrektora o szerokich horyzontach artystycznych, udało się otworzyć gimnazjum rzeźbiarskie i stolarskie z maturą.

Dyrektorzy szkoły w latach 1878-1936

Franciszek Neužil
1878-1896

Edgar Kováts
1896-1900

Stanisław Barabasz
1901-1922

Karol Stryjeński
1923-1927

Wojciech Brzega
1927-1929

Adam Dobrodzicki
1929-1936

1939–1945 – mroczny czas okupacji hitlerowskiej

Gdy we wrześniu 1939 r. wybuchła II wojna światowa, Zakopane natychmiast zostało zajęte przez Niemców, a normalna nauka w szkołach średnich trwała tylko do 11 listopada. W 1940 roku szkoła budowlana została zdegradowana do Szkoły Zawodowej Góralskiej Sztuki Ludowej, której absolwenci mieli w przyszłości stanowić tanią wykwalifikowaną siłę roboczą dla Rzeszy Niemieckiej. Niemcy pozwolili placówce istnieć, ale obniżyli poziom wykształcenia ogólnego i zawodowego, a także ograniczyli cykl kształcenia do dwóch lat. Objęcia stanowiska dyrektora w szkole rządzonej przez Niemców w tej sytuacji zdecydowanie odmówił Wojciech Brzega, natomiast propozycję przyjął członek NSDAP Georg Śliwka, wykonując polecenia Niemców.

Największą tragedią tych lat, która dotknęła szkołę, była wywózka kilkudziesięciu uczniów na przymusowe roboty do Niemiec, skąd powrócili nieliczni. W tym ponurym okresie szkoła okazała się jednak miejscem opatrnościowym dla osób poszukiwanych przez Niemców, którym sekretarka Józefa Błachut wyrabiała fałszywe dokumenty. Niektórzy nauczyciele prowadzili tajne nauczanie w różnych punktach miasta, nad czym czuwał Julian Oleksik. Dzięki pracownikom szkoły udało się też uratować zbiory biblioteczne „Liliany”, czyli Państwowego Liceum i Gimnazjum im. O. Balzera. Przyczynili się do tego szczególnie woźny Andrzej Noga i sekretarka Józefa Błachut.

Szkoła w tym czasie mocno podupadła, a jej dyrektor pod koniec okupacji zmuszony był do ucieczki z kraju.

1945–1951 – okres powojennych reorganizacji

Po wojnie w 1945 r. w szkole powstało Gimnazjum ciesielskie, stolarskie i rzeźbiarskie oraz Liceum Budowlane. W pierwszym roku zróżnicowani wiekowo uczniowie przed rozpoczęciem pierwszej klasy liceum musieli przejść kurs przygotowawczy.

W 1948 r. nauczyciel rzeźby Antoni Kenar przejął kierownictwo artystyczne nad działem rzeźby, który przekształcił w Państwowe Liceum Sztuk Plastycznych, stanowiące odtąd oddzielną szkołę, prowadzoną przez Ministerstwo Kultury i Sztuki.

W 1951 r. w miejsce Gimnazjum i Liceum Budowlanego została wprowadzona Zasadnicza Szkoła Budowlana i Technikum Budowlane w związku z reorganizacją szkolnictwa w Polsce.

Dyrektorzy szkoły w latach 1936-1951

Marian Wimmer
1936-1939, 1945-1946

Jerzy Śliwka
1940-1944

Leon Machowski
1946-1947

Tadeusz Róg
1947-1949

brak zdjęcia
w archiwum
ZSB

Karol Konieczny
1949-1950

Stanisław Czajowski
1950-1951

1951–1970 – czasy Jadwigi Midowiczowej

Zapowiedzią zmian było mianowanie na dyrektora szkoły od 1951 r. Jadwigi Midowiczowej, która przez 18 lat swojej pracy wprowadziła wzorowy ład i dobrała sobie grono doskonałych współpracowników. Znalazły się w nim osoby zmuszone do opuszczenia okupowanego Lwowa i Warszawy. Wyjątkowy dobór ludzi zaowocował różnego rodzaju inicjatywami i projektami rozwojowymi. W 1957 r. Stefan Rogalski stworzył klub sportowy „Malta”, oceniany jako jeden z najlepszych w województwie, a sportowcy „Malty” reprezentowali barwy Polski w narciarstwie i łyżwiarstwie szybkim. W tym samym roku powstała 3-letnia Szkoła Rzemiosł Budowlanych i na jej podbudowie 3-letnie Technikum Budowlane.

W 1959 zostały ukończone nowe warsztaty szkolne, a we wszystkich pracach uczestniczyli profesorowie z uczniami. Kierownik warsztatów Stefan Bilczewski wykorzystał stary garaż przy szkole, gdzie uruchomił kuźnię.

Praktykanci z instruktorami zawodu w warsztatach przy Strugu
Fot. archiwum rodzinne Marka Gąsienicy

Dzięki Wiesławowi Białasowi w roku 1963 powstał Amatorski Klub Filmowy „Zakopane”, zrzeszający amatorów z całego Podhala. Również z jego inicjatywy w 1969 r. rozpoczął działalność zespół regionalny „Budorze”.

W tym czasie nauczyciele zwrócili uwagę, że szkoła, która wykształciła wiele pokoleń twórców i kontynuatorów sztuki podhalańskiej, teraz potrzebuje nowego autorskiego programu, który nie byłby identyczny jak w każdej szkole budowlanej w Polsce. Zespół nauczycieli Szkoły Rzemiosł Budowlanych i Technikum Budowlanego opracował autorski program Technikum Budownictwa Regionalnego –

jedynej tego typu szkoły, która otwarta została w roku szkolnym 1969/1970 i nie miała podobnej na terenie całego kraju.

1970–1975 – renesans sportu i regionalizmu

W lata 70. szkołę wprowadził młody dyrektor Stefan Rogalski, utalentowany nauczyciel wychowania fizycznego, od początku swej kariery zawodowej związany z zakopiańską „Budowlanką”. Szkoła zaczęła stawiać przede wszystkim na rozwój regionalizmu i sportu, odnosząc spore sukcesy.

W roku 1971 otwarty został tzw. miniskansen, czyli wystawa Modeli Zabytkowego Budownictwa Tatr i Podtatrza zaprojektowana przez inż. Białasa.

*Archiwalne zdjęcia przedstawiające wyjątkowy, ale niestety już nieistniejący skansen przy „Budowlance”
Fot. Bogusław Dwořak absolwent TBR 1974*

„Budorze” zajęli pierwsze miejsce w eliminacjach wojewódzkich wśród zespołów regionalnych. Rok później w trakcie Zlotu Narciarskiego w Dolinie Chochołowskiej Wiesław Białasi i Józef Gąsienica-Józkowy przygotowali pierwszy pokaz starego sprzętu narciarskiego i dawnych strojów, co rozpropagowała prasa. Obecnie takie pokazy odbywają się corocznie, chociaż dawno wyszły poza ramy szkoły. Również w 1972 roku młodzież pod okiem nauczycieli wzięła udział w remoncie i konserwacji zrujnowanych szałasów na hali Stoły.

W dziedzinie sportu szkoła osiągnęła niebywały sukces, zdobywając po kilka złotych i srebrnych medali w zimowej spartakiadzie młodzieży w różnych konkurencjach narciarskich i łyżwiarskich. „Przegląd Sportowy” ufundował puchar za wybitne wyniki dla „Budowlanki” jako „najbardziej usportowionej szkoły w Polsce”.

Z zauroczenia pięknem regionu zrodziły się też sukcesy Amatorskiego Klubu Filmowego „Zakopane”. Uczniowie „Budowlanki” Bogusław Dwořak i Adam Korzeń pod czujnym okiem opiekuna Wiesława Białasi zostali laureatami pierwszych nagród za film o szałasach tatrzańskich w ogólnopolskim przeglądzie filmów w Łodzi.

1975–1986 – od Złotej Kielni do Złotej Ciupagi

Od zdobycia przez uczniów z klasy ciesielskiej w 1975 r. prestiżowej ogólnopolskiej nagrody dla zasadniczych szkół budowlanych, jaką była „Złota Kielnia”, można umownie wydzielić kolejny etap w historii szkoły. W 1976 r. dyrektor Michał Strutyński powołał Zespół Szkół Zawodowych w Zakopanem, w skład którego weszły klasy: TBR i TB, ZSB oraz Zasadnicza Szkoła Zawodowa Doksztalająca, zlokalizowana przy ul. Nowotarskiej.

Szkoła przyjęła nazwę Zespołu Szkół Zawodowych, a rok później otrzymała imię dra Władysława Matlakowskiego – warszawskiego chirurga, z zamiłowaniem badacza i znawcy podhalańskiego budownictwa i sztuki ludowej.

Patron szkoły dr Władysław Matlakowski (od 1977 r.)

Również w 1977 r. ufundowano nowy sztandar Zespołu Szkół Zawodowych im. dra Władysława Matlakowskiego.

Sztandar szkoły ufundowany w 1977 r. na 100-lecie szkoły.

To okres nadziei i rozczarowań, bo z okazji jubileuszu stulecia istnienia szkoły, który świętowano w 1977 r., wyłoniła się możliwość wzniesienia nowego, bardzo potrzebnego obiektu. W miejscu planowanej lokalizacji na Harendzie wmurowano nawet kamień węgielny, ale już w momencie wprowadzenia stanu wojennego (1981 r.) z marzeniem o komfortowej i nowoczesnej bazie trzeba było się pożegnać. Do budowy nigdy nie doszło. Pomimo trudnej sytuacji gospodarczej i politycznej szkoła wzbogaciła się jednak o trzy wymagające remontu budynki, co na jakiś czas rozwiązało problemy lokalowe.

We wrześniu 1980 r. otwarta została klasa Technikum Budownictwa Regionalnego o specjalności konserwacja zabytków architektury drewnianej, do której program opracowali nauczyciele. Do klas zasadniczych przywrócono natomiast dział stolarstwa, który przed laty stanowił jeden z trzech głównych kierunków nauczania.

W kronice szkoły akcentuje się fakt, że pomimo stanu wojennego żaden z nauczycieli nie został aresztowany, co należy w dużym stopniu zawdzięczyć ówczesnemu dyrektorowi Stanisławowi Żygadłe, zręcznemu dyplomacie.

„Budorze”, reprezentujący Polskę w 1985 r. na festiwalach we Francji i w Hiszpanii pod kierownictwem inż. Andrzeja Jakubca, w 1986 roku sięgnęli po „Złotą Ciupagę” na Międzynarodowym Festiwalu Folkloru Ziem Górskich w Zakopanem, co stanowiło niebywały sukces dla szkolnego zespołu.

1987–2000 – w drodze do milenium

W roku jubileuszu 110-lecia szkoły (1987 r.) uczęszczało do niej około 1 200 uczniów szkolących się w różnych zawodach. Dyr. Franciszek Naglak dokonał koniecznego podziału szkoły, oddzielając Zespół Szkół Wielobranżowych, który otrzymał status samodzielnego organu. Pozyskał też i wyremontował dla uczniów tej szkoły budynek przy ul. Kasprusie 34, do którego od 1987 r. mogli się przenieść. Dokonał remontu budynku głównego szkoły, wymieniając pokrycie dachowe nowym gontem, założył centralne ogrzewanie w miejsce uciążliwych pieców kaflowych. Nawiązana została współpraca z węgierską szkołą w Vac.

W tym czasie znów pojawiła się szansa zrealizowania inwestycji na Harendzie, która jednak w 1990 r. okazała się kolejnym złudzeniem ze względu na brak tytułu własności.

Na początku lat 90. uczniowie klas zasadniczych odbywający praktykę na warsztatach szkolnych razem z mistrzami zawodu wspierali księży z nowo powstającej parafii na Chramcówkach przy rozbiórce starej kaplicy Królowej Apostołów i budowie nowego kościoła Miłosierdzia Bożego.

Od 1991 r. dyrektor Ryszard Sowiński nawiązał współpracę ze szkołami w Austrii – HTL-Mödling, LBS--Pöchlarn oraz Butzbach w Niemczech (1998 r.), co łączyło się z szeregiem wizyt przedstawicieli konsulatu i ambasady w szkole; a także ze szkołą z Żyliny (Słowacja). Szkoła współpracowała również z firmami Knauf, Chilecki oraz Opoczno. Rokrocznie z okazji wizyty gości z Mödling nauczyciele wychowania fizycznego zajmowali się organizacją zawodów w slalomie gigancie dla uczniów obu szkół. W 1991 r. do klas zasadniczych została dołączona Zasadnicza Szkoła Zawodowa Mistrzostwa Sportowego. Jednym z najbardziej utalentowanych sportowców, absolwentów ZSMS, był skoczek Wojciech Skupień.

W 1992 r. zostało zreaktywowane 3-letnie Technikum Budowlane po ZSZ, a w 1995 r. wprowadzono nowy kierunek kształcenia – Technikum Urządzeń Sanitarnych.

Dzięki inż. Alicji Kotońskiej w szkole od 1995 r. zaczął prężnie działać Polski Związek Inżynierów i Techników Budownictwa (PZiTb), organizując dla młodzieży szkolenia dotyczące nowoczesnych technologii budownictwa i dające możliwość otrzymania certyfikatów.

Kilkuletnie starania dyrektora Ryszarda Sowińskiego o utrzymanie terenów przy ul. Krupówki 8 (obecnie 8b) w nowej sytuacji ustrojowej zakończyły się pomyślnie. Od 1992 r. do dziś szkoła funkcjonuje jako Zespół Szkół Budowlanych im. dra Władysława Matlakowskiego. W 1995 r. szkoła została członkiem Polskiej Izby Przemysłowo-Handlowej Budownictwa, a dwa lata później przystąpiła do zorganizowanego przez nią programu edukacyjnego. W 1996 r. odbyły się szkolenia nauczycieli i uczniów z zakresu drewnianego budownictwa szkieletowego. 1998 rok przyniósł poprawę sytuacji lokalowej – szkoła odzyskała dwie sale, do tej pory zajmowane jeszcze przez PLSP, a nawiązanie współpracy z Politechniką Krakowską uprościło procedury związane z egzaminem wstępnym na tę uczelnię, ponieważ egzamin dojrzałości został połączony z egzaminem wstępnym na studia. Ważne dla

szkoły inwestycje to wprowadzenie ogrzewania geotermalnego budynków szkoły oraz wybudowanie nowej sali gimnastycznej w 2003 r.

W latach 1998-2001 na szczególne uznanie zasługują coroczne sukcesy uczniów w Konkursie im. prof. Stanisława Mielnickiego na najlepszą pracę dyplomową, organizowanym przez Zarząd Krakowskiego Oddziału Polskiego Związku Inżynierów i Techników Budownictwa. Najwyżej ocenione prace przedstawili uczniowie: Krzysztof Para (wyróżnienie), Witold Zwijacz, Adam Leśnicki, Krzysztof Chowaniec, Józef Szyszka, Andrzej Nalepka, Jan Pawlica (nagrody pierwszego stopnia).

Dyrektorzy szkoły w latach 1951-2004

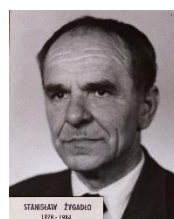
Jadwiga Midowiczowa
1951-1970

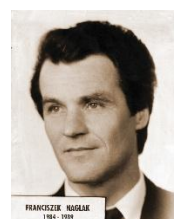
Stefan Rogalski
1970-1975

Michał Strutyński
1975-1978

Stanisław Żygadło
1978-1984

Franciszek Naglak
1984-1989

Ryszard Sowiński
1989-2004

2001–2012 – wśród najlepszych szkół budowlanych

Począwszy od 2000 r. młodzież ZSB znalazła się w grupie najlepszych uczniów szkół budowlanych w Polsce, co potwierdziły osiągnięcia w centralnym finale zawodów Olimpiady Wiedzy i Umiejętności Budowlanych, ale także bardzo wysokie wyniki egzaminów zawodowych z kwalifikacji. Status laureata wśród olimpijczyków w tym okresie uzyskali Tomasz Guzik (2000 r.), Stanisław Janowiak (2009 r.) i Daniel Klimowski – plasujący się na 2. miejscu w Polsce w klasyfikacji indywidualnej w 2011 r. Tytuł finalisty przypadł w udziale Pawłowi Knapczykowi (2008 r.) i pierwszej uczennicy, która doszła tak wysoko w olimpijskich zmaganiach - Anecie Wyrostek (2010 r.).

W 2005 r. dzięki ówczesnemu dyrektorowi Jackowi Żbikowi powstał nowy kierunek kształcenia: Technikum Architektury Krajobrazu, przyciągający wiele dziewcząt i otwierający nowe perspektywy zawodowe. W 2008 r. szkoła wzięła udział w Targach Edukacyjnych w Lyonie na zaproszenie Urzędu Wojewódzkiego w Krakowie.

Organizowane były dwie wymiany zagraniczne: z Niemcami i Szwecją. Wyjazdy do niemieckiej szkoły Bertha-von-Suttner-Gesamtschule w Siegen objęte zostały patronatem organizacji Polsko-Niemiecka Współpraca Młodzieży aż do roku pandemii Covid 19. Wymiana ze szkołą Bromangymnasiet w szwedzkim miasteczku Hudiksvall odbywała się pod patronatem Instytutu Szwedzkiego, a współpracę inicjował i koordynował dyrektor Marek Stopka.

Od 2008 r. zapoczątkowany został coroczny konkurs kaligraficzny, ćwiczący zdolności grafomotoryczne uczniów. Pomysłodawczynią jest p. Barbara Skrobot-Maklak.

W szkole realizowane były dwa programy unijne. W ramach pierwszego z nich pn. „Modernizacja i wyposażenie CKPiU w Zakopanem jako wzmocnienie oferty Południowomałopolskiej Sieci Edukacji Zawodowej” (do grudnia 2011 r.) warsztaty szkolne zostały odnowione i wyposażone w maszyny stolarskie i cenny sprzęt elektroniczny. Uroczyste otwarcie odbyło się 10 lutego 2012 r. W ramach drugiego projektu „Modernizacja kształcenia zawodowego w Małopolsce” (lata 2010-2014) w szkole odbywało się kilkanaście form zajęć pozalekcyjnych, m.in. kursy komputerowe wprowadzające cenną

wiedzę dla budowlańców i architektów, języki obce zawodowe oraz atrakcyjne kursy zawodowe. Wśród nich szczególną popularnością cieszyły się zajęcia w kuźni szkolnej, rzeźba i tradycyjne snycerstwo, tradycyjna ciesielka, a także kurs prawa jazdy. Młodzież zapoznawała się m.in. z obróbką metalu, rzeźbą w drewnie, zdobieniami snycerskimi, sięgając często do wzorów zgromadzonych pod koniec XIX wieku przez Władysława Matlakowskiego (patrona szkoły). Efektem końcowym niektórych zajęć były gotowe wyroby, np. kinkiety, wieszaki i krzyże wykonane w kuźni, zaprojektowane przez uczniów rzeźby i płaskorzeźby czy też tradycyjne zdobienia ciesielskie. Nad przebiegiem obu projektów czuwał dyrektor Marek Stopka.

2013–2019 – czas cyfryzacji w szkole

Wraz z nadejściem transformacji cyfrowej w szkole zaczęły zachodzić bardzo szybkie zmiany. Pierwsze próby wprowadzenia dzienników elektronicznych miały miejsce w roku szkolnym 2012/2013, gdy nauczyciele korzystali równocześnie z dzienników papierowych i elektronicznych, natomiast od roku 2013/2014 szkoła przeszła wyłącznie na dzienniki elektroniczne. Umożliwiło to zarówno naukę zdalną, jak i łatwiejszy dostęp do materiałów edukacyjnych. Rodzicom natomiast dało możliwość zdobycia szybkiej, kompleksowej informacji o postępach uczniów, chociaż zaczęło generować też dodatkowe problemy, z jakimi do tej pory edukacja się nie mierzyła.

Od roku 2014 „Budowlanka” corocznie zaczęła uczestniczyć w targach edukacyjnych w Krakowie oraz w kiermaszu szkół ponadgimnazjalnych i ponadpodstawowych w Jabłonce, promując szkołę i jej wyroby.

Aby szybciej i skuteczniej informować społeczność szkolną o wydarzeniach, sukcesach uczniów i przekazywać ważne ogłoszenia, w 2014 r. na Facebooku powstał profil samorządu szkolnego „Budowlanki”, który obecnie funkcjonuje już jako profil szkoły i nadal administrowany jest przez p. Monikę Cholewę.

W tym okresie imponujące osiągnięcia w Olimpiadzie Wiedzy i Umiejętności Budowlanych zyskali kolejni uczniowie Technikum Budowlanego. Status finalisty otrzymali: Robert Pawlarczyk (2015 r.), Mateusz Łukaszczyk (2016 r.), Marcin Kowalczyk (2017 r.) i Stanisław Staszal (2019 r.).

W 2019 r. uczniowie technikum wzięli udział w kolejnej prestiżowej formie rywalizacji na poziomie krajowym, jaką jest Ogólnopolska Olimpiada Wiedzy o Procesie Inwestycyjno- Budowlanym (wcześniej Międzywojewódzki Konkurs Wiedzy „Poznaj Prawo Budowlane”). Aby upamiętnić ofiary zbrodni komunistycznej, „Budowlanka” w 2015 r. wyszła z inicjatywą ufundowania tablicy Golgota Wschodu na cmentarzu przy ul. Nowotarskiej. Pomysłodawczynią była nauczycielka historii p. Bożena Berbeke, która wraz z młodzieżą przywiozła ziemię z Nowogródzczyzny i organizowała wyjazdy młodzieży na Kresy Wschodnie w latach 2012-2019.

Rok 2016 sprzyjał rozwojowi cennych inicjatyw. Powstało wtedy stowarzyszenie „Zakopiańska Budowlanka”, zrzeszające absolwentów i przyjaciół szkoły. Biblioteka szkolna wzbogaciła się o atrakcyjny księgozbiór, poszerzając zbiory polskiej literatury współczesnej w ramach Narodowego Programu Rozwoju Czytelnictwa. Mistrzowie stolarscy z okazji Światowych Dni Młodzieży mogli zademonstrować kunszt swojej pracy, wykonując drewnianą arkę przymierza na zamówienie Urzędu Marszałkowskiego. Została ona wręczona papieżowi Franciszkowi.

Wychodząc poza ramy samej „Budowlanki”, w latach 2016 – 2023 szkoła była organizatorem Konkursu Wiedzy o Budownictwie Ludowym na Podhalu, który na początku adresowany był do gimnazjalistów, a później do uczniów szkół podstawowych. Pomysłodawczynią była nauczycielka matematyki p. Marta Nędzka-Kubiniac.

W latach 2016 – 2017 odnotowaliśmy znaczące sukcesy sportowe. W Licealiadzie Wojewódzkiej padły rekordy w snowboardzie. Gabriel Hodorowicz zajął 2. miejsce w Nowym Targu (2016 r.), a rok później zdobył również drugą lokatę w Rabce-Zdroju. Przy czym w 2016 r. drużynowo Zespół Szkół Budowlanych wywalczył w snowboardzie brązowy medal na poziomie wojewódzkim.

W 2017 r. szkoła poszerzyła swoją ofertę edukacyjną, dając uczniom wybór kolejnej specjalizacji. Otwarty został nowy kierunek kształcenia: Technik Urządzeń i Systemów Energetyki Odnawialnej.

Również w tym samym roku uhonorowano wybitne osobistości związane ze Szkołą Przemysłu Drzewnego, wpisując je do Szlaku Znakomitych Zakopiańczyków. Wśród wyróżnionych w ten sposób indywidualności znaleźli się zasłużeni dyrektorzy: Franciszek Neužil, Stanisław Barabasz, Karol Stryjeński, Marian Bernard Wimmer, grono wybitnych pedagogów: Stanisław Gałek, Jan Nalborczyk, Zygmunt Dobrowolski, Karol Kłosowski, Franciszek Kotoński, Franciszek Kopkowicz, Tadeusz Malicki oraz badacz podhalańskiego budownictwa i sztuki ludowej Władysław Matlakowski - patron szkoły.

W 2019 r. w czasie ogólnopolskich strajków w szkole budowlanej normalnie odbywały się zajęcia i egzaminy maturalne.

Dyrektorzy szkoły w latach 2004 do dziś

Anna Pęksa
p.o. 2004, 2005/06

Jacek Żbik
2004-2005

Marek Stopka
2006-2019

Małgorzata Mierczak
2019 do dziś

2020–2026 – pandemia nie spowalnia tempa

„Budowlanka” była jedyną szkołą, która w czasie Pandemii Covid 19 nie zamknęła się przed uczniami, występując naprzeciw ich potrzebom. Dzięki staraniom dyrekcji każda sala lekcyjna została wyposażona w sprzęt multimedialny oraz laptop. Nauczyciele przyjeżdżali do szkoły, aby prowadzić zajęcia zdalnie w salach lekcyjnych, byli dostępni w miejscu pracy, a dyrekcja przy zachowaniu reżimu sanitarnego zezwoliła indywidualnym uczniom, a także maturzystom na korzystanie z zajęć stacjonarnych. Wszyscy nauczyciele oraz wyrażający zapotrzebowanie uczniowie otrzymali sprzęt do nauki zdalnej. Nauczyciel przedmiotów zawodowych Krzysztof Mierczak przygotował dla uczniów i nauczycieli komputery i laptopy, założył konto szkoły na platformie cyfrowej oraz udostępnił indywidualne konta do prowadzenia nauki zdalnej. Platforma i konta są nadal używane.

Dzięki dyrekcji oraz nauczycielowi Krzysztofowi Mierczakowi zostały wznowione szkolenia z zakresu prawa budowlanego oraz nowoczesnych technologii w budownictwie, organizowane przez Polski Związek Inżynierów i Techników Budownictwa w Krakowie (PZiTB) oraz Małopolską Izbę Inżynierów Budownictwa w Krakowie (MOIIB).

Organizowane były również liczne wyjazdy na zajęcia na Politechnikę Krakowską, a wieloletnia współpraca szkoły z tą uczelnią zaowocowała podpisaniem 29 listopada 2024 r. porozumienia o dalszej współpracy pomiędzy p. dyrektorem Małgorzatą Mierczak a p. dziekan Wydziału Inżynierii Lądowej Lucyną Domagałą podczas wyjazdu edukacyjnego młodzieży wraz z opiekunami na Politechnikę Krakowską.

W tym burzliwym okresie w związku z działaniami wojennymi w Ukrainie w 2022 r. społeczność szkolna wyszła z inicjatywą wsparcia osób poszkodowanych w czasie wojny, przeprowadzając kilkakrotnie zbiórki pieniężne.

Dowodem na to, że nasi uczniowie mogą mieć wpływ na jakość przestrzeni publicznej, był sukces uczennic Technikum Architektury Krajobrazu Julii Obrochty, Anny Gał i Wiktorii Łukaszczyk, które w 2021 r. wygrały ogłoszony przez gminę Poronin konkurs na zagospodarowanie ronda na Węźle Tatrzańskim. Ich projekt zieleni wzbudził największe uznanie jury.

Jeszcze w czasie pandemii nasza szkoła skorzystała z dofinansowania ze środków budżetu państwa w ramach dwóch programów rządowych. Pierwszym była „Aktywna tablica” na lata 2020-2024, dzięki czemu zakupiono 6 interaktywnych monitorów dotykowych, wspierając kompetencje uczniów i nauczycieli. Natomiast drugi to Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa 2.0. na lata 2021-2025, dzięki któremu w latach 2023 oraz 2025 szkoła zakupiła książki oraz mogła zrealizować najpilniejsze potrzeby biblioteki szkolnej.

Począwszy od 2021 r. „Budowlanka” ponownie zaczęła osiągać znaczące sukcesy w olimpiadach i konkursach zawodowych. W pierwszej kolejności wymienić należy Olimpiadę Wiedzy i Umiejętności Budowlanych. Jej finaliści to Katarzyna Łukaszczyk (2021 r.) i Adam Baczyński, najmłodszy uczestnik z ZSB w 2024 r. Nowymi laureatami zostali natomiast: Bartłomiej Kasperek (2023 r.) oraz równocześnie dwóch uczniów z klasy trzeciej, reprezentujących ZSB - Adam Baczyński i Krystian Tyrała (2025 r.). W kolejnym konkursie pn. „Mam zawód. Mam fantazję” zorganizowanym w Krakowie w 2022 r. dla techników budownictwa nasi uczniowie Krzysztof Migiel i Paweł Urbaś zdobyli pierwsze miejsce.

Po wielu latach od pamiętnych sukcesów uczniowie z klas branżowych z naszej szkoły znów przystąpili do ogólnopolskiego Turnieju Budowlanego „Złota Kielnia” w kwalifikacji: wykonywanie robót związanych z montażem i remontem instalacji sanitarnych, odnosząc sukcesy. W 2023 r. Andrzej Skupień zajął drugie miejsce, a Adrian Mateja piąte. Natomiast w 2024 r. Cristian Pazdan jako zdobywca pierwszego miejsca został zwycięzcą Turnieju Budowlanego „Złota Kielnia”.

W tym okresie organ prowadzący sfinansował dwie ważne inwestycje na terenie szkoły: budowę kładki pieszojezdnej na potoku Młyniska od ul. Kasprusie oraz wymianę nawierzchni boiska sportowego, które w 2023 r. po zmodernizowaniu zostało oddane do użytku.

Nie bez znaczenia w 2023 r. były również dwa wydarzenia: nawiązanie współpracy z Zespołem Szkół nr 1 im. Powstańców Wielkopolskich w Swarzędzu, a także wizyta w szkole wicepremiera, a zarazem ministra kultury i dziedzictwa narodowego prof. Piotra Glińskiego.

W 2025 r. Technikum Architektury Krajobrazu po raz pierwszy wzięło udział w XLVIII okręgowej Olimpiadzie Wiedzy i Umiejętności Rolniczych, a naszą reprezentantką była Gabriela Michniak. Wiąże się to z nadzieją na sukcesy naszych uczniów w kolejnych latach.

Również w 2025 r. finalistą Ogólnopolskiej Olimpiady Wiedzy o Procesie Inwestycyjno-Budowlanym został Adam Baczyński.

Od 2024 r. roku nasza szkoła brała udział w Dniach Architektury Drewnianej, wydarzeniu zorganizowanym przez Centrum Architektury Drewnianej NID w Zakopanem. Jako obiekt zabytkowy - który stanął 143 lata temu, gdy obok nie było jeszcze ani słynnego dziś Muzeum Tatrzańskie, ani zdecydowanej większości starych, przedwojennych kamienic z ulicy Krupówki - budynek główny był udostępniony zwiedzającym. Aby nadal mógł pełnić swoją podstawową funkcję, a także być podziwiany przez turystów i mieszkańców Podhala, trzeba nieustannie troszczyć się o jego kondycję. Obecnie

pieczę nad tym sprawują władze samorządowe w Zakopanem, które sfinansowały wiele ważnych inwestycji. Do najważniejszych, przeprowadzonych w budynku głównym należały: remont instalacji elektrycznej, remont ośmiu sal lekcyjnych, modernizacja konstrukcji dachu z izolacją termiczną oraz bocznego ganku i przebudowa węzła sanitarnego. Wszystkie działania remontowo-budowlane wymagają szczególnej staranności, gdyż większość z nich dotyczy zabytkowego budynku drewnianego, w którym mieści się szkoła budowlana.

W ostatnim okresie od 2025 r. szkoła wdraża dwa ważne programy edukacyjne.

Pierwszy z nich to program zajęć prowadzonych przez architektów współpracujących z Fundacją ArchiNovo pod nazwą „Edukacja Architektoniczna”. Ma on za zadanie pomóc młodym ludziom zrozumieć otaczającą ich architekturę, ale także nauczyć mądrze ją współtworzyć.

Kolejny program to zagraniczne staże zawodowe w ramach projektu z programu Erasmus+ pn. „Praktyczne kształcenie uczniów zakopiańskiej „Budowlanki” w branży budowlanej i energetyce odnawialnej”. Będzie mogło z niego skorzystać razem 20 uczniów technikum oraz szkoły branżowej, co da im możliwości rozwoju osobistego i zwiększenia szansy na zatrudnienie na europejskim rynku pracy.

W tym samym roku Zespół Szkół Budowlanych wziął udział w wydarzeniu o charakterze międzynarodowym, jakim była wystawa „Zapis czekania” w Polskim Pawilonie na London Design Biennale 2025. Przedstawiała ona tworzenie ornamentów snycerskich jako metodę pomiaru czasu. Nasi mistrzowie zawodu wykonali 2 z 12 części instalacji promujących globalną rolę dizajnu.

W latach 2026–2029 w ramach projektu „Rozwój kształcenia zawodowego w powiecie tatrzańskim” - projekt strategiczny ZIT (Zintegrowane Inwestycje Terytorialne) szkoła będzie prowadzić liczne kursy dla młodzieży, organizować dla niej staże uczniowskie oraz szkolenia.

W roku szkolnym 2025/2026 w Zespole Szkół Budowlanych im. W. Matlakowskiego pobiera naukę 423 uczniów.

Dziś „Budowlanka” to nie tylko miejsce nauki zawodu, ale przestrzeń z duszą, w której tradycja łączy się z nowoczesnością, a uczniowie mają szansę rozwijać się w unikatowym, inspirującym środowisku, jakiego trudno szukać gdziekolwiek indziej.

*Budynek szkoły otoczony zielonym starodrzewem przed wybudowaniem tzw. Góralskich Sukiennic przy Krupówkach.
Fot.: archiwum ZSB*

*Obecny wygląd głównego budynku szkoły z nowym boiskiem z lotu ptaka, 2025 r.
Fot.: Krzysztof Mierczak*

*Szkoła w urokliwej zimowej szacie. 2026 r.
Fot.: Krzysztof Mierczak*